

Hasan Güleşçi

Fotoğraf: Hasan Deniz

Gastrodop* Holding

SABANCI HOLDİNG'İN ESKİ CEO'SU HASAN GÜLEŞÇİ, 50 SENEDİR BİRİKTİRDİĞİ DENİZ KABUĞU KOLEKSİYONUNU BODRUM DENİZ MÜZESİ'NDE SERGİLEMeye BAŞLADI. BU CÜMLE, 50 SENELİK KOLEKSİYONERLİĞİN VE 4 BİN KABUĞUN ÜÇ SENE SÜREN TASNİF ÇALIŞMASININ MUTLU SONA ERMESİNİ MÜJDELİYOR.

YAZI: DENİZ BORA

* Tek parçalı deniz kabuğu

Yarım yüzyıllık yoğun bir iş yaşamının yanında varlığını hep hissettiren, içten içe büyüyen tutku dolu bir macera deniz kabukları Hasan Güleşçi için. Son 15 senesi CEO'luk görevinde olmak üzere, iş yaşamının 40 yılını, Sabancı Holding'de geçiren Hasan Güleşçi, Sabancı ailesine bir ferdi kadar emeği geçen ve şirketin geldiği noktada büyük payı olan bir isim olarak tanınıyor. 2000 yılında emekli olduğunda, 50 yıldır derinden yürüttüğü koleksiyonerlik macerasına ağırlık veren Güleşçi, elbette iş dünyasından da elini eteğini çekmemiş. Vakko ve Maya Holding yönetim kurullarında görev alan Hasan Güleşçi, haftanın birer gününü bu şirketlerde geçiriyor. Diğer vakitlerinde ise aile şirketlerinin birinci nesilden ikinci nesile problemsiz devri için deneyimlerini paylaşıyor. Hobilerine de 'holding gibi' bakan Güleşçi gramfondan fimlere, pullardan deniz kabuklarına koleksiyon yapıyor. Ancak bunlardan 'hayatının hobisi' olarak nitelendirdiği biri, Türkiye'nin ilk kapsamlı deniz kabuğu müzesini açtırtacak kadar derinlere sürüklemiş Güleşçi'yi. Bu tutkuya eşi Gülsen Güleşçi de ortak olmuş ve beraberce biriktirdikleri deniz kabuklarını, nihayetinde Bodrum Deniz Müzesi'nde sergilemeye karar vermişler. Hasan Güleşçi ve ekibi, yıllarca kabukları tasnif etmiş, isimlendirmiş ve kaydetmiş. Bu yoğun çalışmanın ardından, sıra müzedeki sergi salonunu hazırlığına gelince Güleşçi işi yine başkasına emanet etmemiş. Onları, özel tasarlanan raflarına yerleştirme işinin başındaki yerini almış. Hazırlık çalışmaları yakın zamanda tamamlanan deniz kabukları sergisi, geçen ay ziyaretçilere açıldı.

Hasan Güleşçi'nin sualtındaki bu muhteşem yaratıklara duyduğu tutkunun, deniz yaşamını seven sizleri de etkileyeceğini, hatta Bodrum'a ilk ziyaretinizde kendinizi Deniz Müzesi'ni ve Güleşçi'nin deniz kabukları koleksiyonunu gezerken bulacağınızı umuyoruz...

Çok yoğun bir iş yaşamınız oldu, nasıl vakit buldunuz koleksiyonculuğa?

Benim anlayışıma göre, hobi emekli olunca yapılan bir şey değildir; hobilerine çalışırken başlar, emekli

Gülşen ve Hasan Güleşçi, Bodrum'daki evlerinde kurdukları sergi odasında

olunca olgunlaştırırsın. 1961 yılında İngiltere'den döndüğüm yıl, ilkokul arkadaşım Gülşen ile evlendim. Onunla Adana Karataş'a gittiğimizde, bir deniz fenerini gezerken gördüğümüz kabuklar pek hoşumuza gitti. Başlangıç noktamız Karataş oldu diyebiliriz. Sonraki yıllarda işim dolayısıyla, Hawaii'den Brezilya'ya, Japonya'dan Jamaika'ya kadar pek çok iş seyahatine gittim. Bazılarına Gülşen de geldi. Zaten o da üç gezi kitabı yayınladı. Tatillerimizde de arkadaşlarımızla gezdik; her yerden kabuk aldık ve birikmeye başladık. Zamanla daha çok merak ettik. İngiltere'de Kenneth R. Wye diye bir kabuki tüccarı, bana kendi kitabını armağan etti. Okuyunca çok heyecanlandım. Deniz kabuklarının ailelere ayrıldığını ve her kabuğun bir

ismi olduğunu gördüğümde, derin bir araştırma konusu olduğunu anladım. Biriktirdiğim kabukları ayırt edebilmek için yüzü aşkın kitaptan oluşan bir deniz kabukları kütüphanesi oluşturdum. Aynı bir derya...

Dünyada kaç aile, kaç çeşit kabuk var?

Bilinen 396 aile, bunların altında da yaklaşık 120 bin çeşit kabuk var. Biz Güleşçi ailesiyiz mesela; Pırl, Pınar, Petek de kızlarımız. Kabukların da böyle aileleri var. Her kabuk Latince bir isme sahip ama ailelerden önce sınıflara (superfamily) ayrılıyorlar. Yedi sınıf var ama temel olarak iki tip deniz kabuğu var diyebiliriz: Gastropod (tek parça) ve Bivalvia (çift parça, istiridye gibi)... Nadir olması önemli, kimi kabuklardan

dünyada az bulunmuş; öyle olunca fiyatları 3 dolardan 10 bin dolara kada çıkıyor.

Koleksiyonu müzede sergileme fikri nasıl doğdu?

Uzunca bir süredir ocak ve şubat aylarında Florida'da yaşıyoruz. Tam bir kabuk cenneti; bir tarafı Atlas Okyanusu'na, diğer taraf Meksika Körfezi'ne bakıyor. Deniz Kabukları özellikle Sanibel Island ve Marco Island'da büyük bir iş haline gelmiş. Fuarlar var, meraklılar bulduklarını satıyor ya da değiş-tokuş ediyor. Müze yapma fikri aklıma Sanibel Island'daki Bailey-Matthews Shell Museum'u görünce girdi. Daha sonra İngiltere'de Doğal Tarih Müzesi'ne gittiğimde, kabukların çekmecelerde tutulduğunu gördüm, bir görevliden imza karşılığı anahtar alıp kabuklara bakabildim. Bir sürü merasim, bürokrasi... Hiç güzel bir sergileme metodu değil diye düşünmüştüm.

Gülşen müze işini Bodrum'daki evimizde yapalım demişti. Çünkü kabukların sayısı 3-4 bini geçince zaten camekanlı bir sistem kurmuştuk. Gülşen beni hep teşvik ettiği için böyle bir imkan doğdu. Zaten kabukları evde tutsam ben öldüğümde ne olacak? Parçalansa, hepsi ayrı yerlere dağılsa yazık olur.

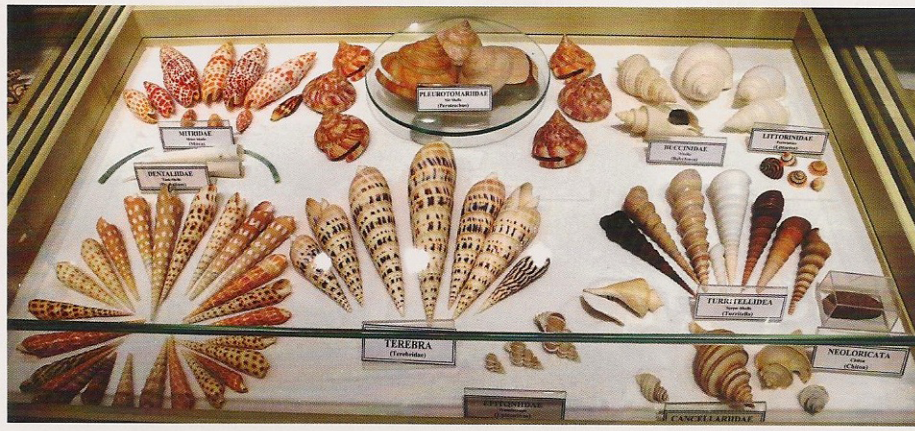
Bodrum'da, kabuklar hakkında bilgili arkadaşım Volkan (Acar) ile konuşuyorduk bu konuları; nasıl olmalı, nerede yapmalı diye. O da Belediye Başkanı Mehmet Kocadon'a bahsetmiş, hemen ertesi gün aradı ve gelip baktılar. Bu kadar ayrıntılı ve düzenli bir koleksiyon beklemiyorlardı tabii. Deniz Müzesi'ne koyalım dediler, benim de hoşuma gitti. Çünkü öğrencilerin, meraklıların, turistlerin gezmesini, öğrenmesini istiyorum. Bazı işler paylaşıncı güzel... Ayrıca gençlere koleksiyon kültürünü aşılama açısından vesile olacağını düşünüyorum.

Çeşitli sergileme sistemlerini incelemiş, kimini beğenmiş kiminden de hoşlanmamışsınız; siz nasıl bir metot izlediniz?

Herkesin yaptığından farklı olsun dedim. Sabancı Müzesi ilgililerine

Güleşçi'nin koleksiyonu şimdi Bodrum Deniz Müzesi'nde

de danışarak yeni bir teşhir sistemi tasarladık. Kabuklar her tarafı cam dolaplar içinde. Cam ve raflar yerlerinden çıkartılabiliyor. Yukarıdan LED spotlarla aydınlattık. Sergileme yönteminden daha önemlisi, müzenin akademik bir yapısının olması. Bizim koleksiyonun ehemmiyeti, bu şekilde tasnif edilmiş olmasından kaynaklanıyor. Türkiye'nin en büyük koleksiyonu bende demiyorum, yanlış anlamayın sakın. Daha büyük koleksiyon vardır ama topladıktan sonra sınıflandırıp, teşhir edemiyorsanız akademik boyutunu kaybediyor. Tasnifi üç sene sürdü. Bodrum'da Volkan Acar, İstanbul'da yardımcılarım Berna Önen, Banu Özdemir ve Mustafa Koca ile çalıştık. Bu arkadaşlarım ile deniz kabuğu ansiklopedisi ve kitaplarının yanı sıra internetten de yararlanarak her bir kabuğun kimlik bilgilerini tespit ettik, indekslerini yaptık. Sergide kullanılacak pleksi plakalara isimlerini yazdık, tek tek resimlerini çektik. 4 bin deniz kabuğunu kimlik bilgileriyle sergileyeceğiz.

Nereden topladınız bu kadar çok deniz kabuğunu?

Her yerden. Sadece kabuk almak için bile seyahat ediyoruz. Mesela uçak seferleri başlar başlamaz Zanzibar'a gittik. Ancak kabukları bazı ülkelerden çıkartmak kurallara tabi, kolay değil. Deniz kabuklarının içinde yaşayan canlılara molosk deniyor. Ben, asla canlı hayvan olan kabukları almam, toplanmasına da karşıyım; her yerde belirtirim. Bavullar, elbiseler arasında taşıyoruz bir şekilde ama zor iştir. Aşk olunca, Hawaii'den, Meksika'dan her yerden taşdık. Bir de gittiğin her yerde öyle kolayca bulamazsınız. Genelde toptancıların elindedir. Paranız varsa da öyle kolay yapamazsınız, bir dükkana girip "En iyilerini alayım" diyemezsiniz.

Pahalı bir iş gibi duruyor...

Bu kadar çok yapıyorsan para harcıyorsun ama daha küçük çaplı yaparsan o kadar da pahalı değil. Herkes kendi karakterine göre koleksiyonerlik

yapıyor, ben mükemmeliyetçiyim. İş hayatımda da öyle, özel hayatımda da... 12 ciltlik deniz kabuğu pulları koleksiyonum var, onun da bir bölümünü müzede sergiliyoruz. Ayrıca Osmanlı pulları koleksiyonum, gramafon ve 3 bin filmlik sinema koleksiyonum da var. O kadar çok film olunca eve bir sinema salonu yaptırıldı. Bir başlayınca büyük yapıyorum, Sabancı Holding kafasıyla düşündüğümde böyle oluyor sanırım. O yüzden "Sakın başlama!" diyor bazen yakınlarım. Eşimin de 5 bin kitabı ve tesbih koleksiyonu var; o da benim gibi. Ama deniz kabukları koleksiyonculuğu en büyük hobim, hayatımın hobisi.

Ne kadar deniz kabuğu biriktirdiniz bugüne kadar?

396 ailenin 96'sından 4 bin adet kabuğum var. Tabii bu 396 ailenin hepsini bulamıyorsun çünkü kimi çok küçük veya kiminde aile fert sayısı az. Çok küçük kabuklara bakılabilmesi için müzeye büyüteçli bir bölüm de koyduk, gelenler küçük kabukları inceleyebilsin diye.

Kabuk bakımından zengin, gitmek istediğiniz başka yerler var mı?

Manila'ya (Filipinler) gitmek isterim, kabuk açısından dünya merkezidir. Deniz kabuğu almaya, aramaya, araştırmaya devam edeceğim, ömrüm vefa ettikçe...

Deniz kabuklarını bu kadar sevmenizin nedeni nedir?

Tabiatın yarattığı bu güzelliğe hayran kalmamak mümkün değil. Çizmeye kalksan imkansız, sağı solu arasında hiç fark yok. Bir yaratılış harikası, öğrendikçe daha derine gitme isteği uyandırması da beni çok etkiledi...

Diğerlerinden daha çok sevdiğiniz deniz kabukları var mı?

İki aileyi çok severim: Cypraeidae ve Conidae. Cypraeidae ailesinin tamamı güzeldir.

Bizim sularımızı nasıl buluyorsunuz?

Deniz sıcaksa kabuklar renkli oluyor... Bodrum ve Akdeniz de zengin. Müzede Bodrum ve civarı sularda bulunan deniz kabukları için ayrı bir bölüm oluşturduk.

Hasan Güleşçi'nin en sevdiği gastropod ailelerinden Conidae'nin çeşitli fertleri...